

Prædiken til Skærtorsdag Matt. 26, 17-30

I forsommeren i 1955 lå forfatteren Martin A. Hansen på Bispebjerg Hospital med en alvorlig nyresygdom, der senere på sommeren kom til at koste ham livet kun 46 år gammel. Mens han lå syg på hospitalet, skrev han dagbog. Heri beskriver han blandt andet sit forhold til nadveren. Som barn og ung var han gået til alters, sådan som det altid havde været skik og brug i hans familie. Men som voksen blev nadveren mere og mere uvirkelig for ham. Noget lagde sig simpelthen hindrende i vejen, som han beskriver det, så han holdt helt op med at gå til alters. Indtil han en nat i hospitalssengen oplevede noget, som fjernede forhindringen og åbnede vejen til alteret og nadveren for ham igen.

Martin A. Hansens oplevelse kunne have været din og min. Midt under et anfald af de mest ulidelige smerter, hvor han bare havde lyst til at dø fra det hele, knugede han sin kone Veras hænder. Og da – fortsætter han – ”da tænkte jeg: Du skal være glad! Og nu sprang den næste tanke frem: Se, hvad du har fået, tænk på alt dejligt du har haft. Ja! tænkte jeg. Husk det er sommer, husk du er elsket, husk du er digter. Husk du skal fortælle. Da var jeg glad, da takkede jeg virkelig Gud. Tak sagde jeg, for jeg vidste, det

kom til mig. Jeg mærkede det strømme ind: det kom, det stærke, det rige, netop som det var allerværst. Det kom, og nu vidste jeg straks, fra hvem det kom”. Jo, glæden, taknemmeligheden, modet og freden kom til ham: fra Vera, der også nu i denne stund var der for ham, fra livet med børnene, fra den livsopgave, der var blevet hans: alt det han dybest set altid havde levet af. Og som nu, som han lå der ynkelig og opgivende i en hospitalsseng, gav ham af sin rigdom og styrke, så han kun med sprogets allerstørste ord kunne begribe, hvad det var - ja hvem det var, der var kommet til ham.

Det er den oplevelse, der slår huller i hans forbehold over for nadveren. For som han slutter denne del af sin hospitalsdagbog: ”Da jeg fik vinen og brødet, sagde jeg til mig selv: Det er, som det siges ... Meningen skulle man ikke komme med, Nar som man var, den kunne bare gives”. Eller med andre ord: Det går op for Martin A. Hansen, at det er med nadveren i kirken, som det er med det afgørende i vores liv uden for kirken. Det, at Kristus skænker os sig selv i brødet og vinen ved altergangen i kirken, er nemlig hverken mere eller mindre underfuldt, end at vi i alle andre sammenhænge lever af, at andre ube-

tinget giver os af deres eget. Meningen, glæden, taknemmeligheden, modet og freden kommer til os. Vi skal ikke selv komme med det. Og med den erkendelse var vejen mellem alteret og Martin A. Hansens liv blevet åbnet ham. Det, der bar ham, var i brødet og vinen, der blev rakt ham – og i den hånd, han knugede sig til, da alt blev mørke i den lyse sommernat.

Så jo, der var blev slået et hul i Martin A. Hansens forbehold overfor nadveren den nat. Men han er også så ærlig at sige, at hindringen stadig var der. Fuldstændig overvundet var den ikke. Eller kunne vi sige: Der er også en forskel på det, han erfarede, da han knugede sin kones hånd og så det, der blev rakt ham i nadverens brød og vin. For uanset hvor meget, vi elsker hinanden og giver os hen til hinanden, ja uanset omfanget af vore ofre for hinanden, så har det en grænse. Vi kan nemlig ikke træde helt ind i hinandens liv og tage andres liv på os. Vi kan heller ikke træde ind i hinandens død og tage andres død på os. Vi kan ikke leve eller dø per stedfortræder. Derfor er vi i dybet af os selv også altid ensomme, uanset hvor meget vi så modtager af de andre. Den ensomhed kan vi ikke bede de andre om at bære for os. Her må der liv til fra et større liv end vort eget og vore kæres. Og det er da, hvad der sker i nadveren, når Kristus kommer til os i brødet og vinen.

Det har Karen Blixen skrevet om flere gange. Karen Blixen var ellers ikke kristendommen særlig venligt stemt – og da slet ikke Martin A. Hansen. Men hun formår alligevel at beskrive, hvad nadveren dybest set handler om. Som i den novelle, der hedder Ekko.

Den handler om den romerske sangerinde Pellegrina Leoni, som har mistet sin stemme. Det er en tragedie for hende, for med stemmen forsvandt hun også selv. Meningsløs og hjemløs er hun blevet, og i den forfatning søger hun op i bjergene, hvor hun i en lille bjergby møder en mand ved navn Niccolo. Han tager hende med hjem til sit hus. Niccolo sætter brød og vin frem på bordet. Brødet og vinen, de deler, får Niccolo til at dele med hende, hvad der har tyngt ham i over 60 år. For første gang i umindelige tider tør han vedstå sig selv uden frygt eller skam. Men med Pellegrina er det anderledes. Hun vil ikke fortælle ham, hvem hun er, og hvad der tynger hende. Og næste morgen beder hun ham om at pege en retning ud for hende, som hun skal gå. Og Niccolo siger: ”De er en dame og er ikke vant til at gå i bjergene. Så det vil ikke vare længe, før De trænger til at hvile Dem i et hus. Men i alle huse, De kommer ind i, vil folkene spørge Dem, hvem De er. – Jeg kender kun eet eneste hus, hvor folk kan gå ind, uden at nogen spørger dem, hvem de er”. ”Hvad slags huse er det?” vil Pellegrina vide. ”Det er en kirke”, siger han så. ”Det er mærkelige huse. For de bliver kaldt Guds huse og dog er deres døre altid åbne for mennesker. Derinde er der sat stole frem for mennesker at sidde på. Og inderst inde er der en, som venter på, at vi skal komme. Hans navn er Jesus og Kristus, begge dele. For han er både Gud og mand”.

Næste dag går Pellegrina ned i byen neden for bjerget og ind i byens kirke. Og herinde finder hun på forunderlig vis sin stemme igen. Stemmen tilhører en dreng fra lands-

byen, der synger i kirkens kor. Når hun hører ham, hører hun sig selv igen. Pellegrina bliver nu drengens sanglærer for at kunne være tæt på sin stemme og i lyden af den være sig selv igen. Men som tiden går, går det op for drengen, at hun ikke vil hans bedste. Men at hun simpelthen henter sit livs mening ud af ham og hans sang. Og det ender da også med et opgør, hvor drengen siger det ligeud, at hun er en heks og en vampyr, der ikke har gjort andet end suget livet ud af ham. Hans råb vækker landsbyen, og Pellegrina søger tilflugt i kirken.

Her er nadvergæsterne på vej tilbage til deres pladser i kirken. Og da husker Pellegrina, hvad Niccolo også havde sagt til hende. At ”man kan tage sig mange friheder over for Gud, som man ikke kan tage over for mennesker. Ja, man kan tillade sig mange ting imod Gud, som man ikke kan tillade sig mod menneskene. Og fordi han er Gud, viser man ham endog ære derved”.

Pellegrina ender med at give Niccolo ret. Drengen havde skullet gøre det ud for hendes liv og bære hendes ensomhed. Hun havde taget sig den frihed over for drengen, som man ikke kan tillade sig mod noget menneske. Men – og det opdager hun nu sandheden i - i kirken, herinde hvor dørene altid er åbne, hvor der er sat stole frem til os, og hvor Kristus selv har opsøgt os og venter os, her må vi tage os den frihed og tillade os det mod Gud, som vi ikke må gøre mod mennesker. Her må vi bede Gud om at møde os i den ensomhed, som intet menneske kan møde os i; her må vi bede Gud om at slette den skyld, som intet menneske kan fjerne; og her må vi bede Gud om at vende vor selv-

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

foragt og vort mismod til selvaccept og nyt mod. Og det er som svaret på den bøn, at vi hver gang hører, at Jesus knyttede sig selv til brødet og vinen, og stadig gør det, for så konkret og kontant som muligt at kunne gøre os det begribeligt, at han på den allerdybest tænkelige måde har gjort sig til et også med os.

Så, jo. Nok baner den kærlighed, vi kender fra vort eget liv, sig vej ind til nadveren. Men Guds kærlighed, som den rækkes os i alterets brød og vin, baner sig vej ind til vort inderste og dybeste mørke. Sådan baner Gud sig selv vej gennem alle hindringer. Så at vi – ved at leve af ham – selv kan leve og give Gud æren derved.

Så derfor: Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden. Som det var i begyndelsen, således også nu og i al evighed.

Kjeld Slot Nielsen

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

Salmer:

458, 203, 456, 467, 192 v. 7, 179